

quam enim sit sub opinione, an attritio cognita sufficiat ad effectum sacramenti consequendum, tamen, quod ad sacramentum ipsum conficiendum sit materia sufficiens, certum est, et extra omnem opinionem; et ideo qui sic accedit, materiam certam sacramenti præbet, et ideo in hoc non peccat. Dices: peccabit saltem in hoc, quod non adhibet dispositionem certam ad effectum sacramenti, et exponit se periculo frustrandi sacramentum suo effectum, quod non videtur minus malum, quam exponere se periculo non conficiendi sacramentum. Respondetur, reprehensione dignum esse eum, qui sic accedit, præsertim si possit absque magna difficultate contritionem procurare; ut enim inquit Augustinus, primo de Baptismo, c. 3, in rebus ad salutem animæ pertinentibus, hoc ipso graviter quis peccat, quod certis incerta præponit. Et quidem si articulus esset extremæ necessitatis, ut in articulo mortis, non excusarem hujusmodi hominem a gravi culpa, propter grave periculum æternæ mortis, quod est damnum irreparabile; extra hunc vero articulum excusari potest, præsertim ob difficultatem habendi contritionem, quia quod attinet ad reverentiam sacramenti, jam ille accedit cum dispositione practice sufficienti, cum sequatur opinionem probabilem dicentem, ratione sacramenti non teneri ad perfectiorem dispositionem; quod vero pertinet ad effectum sacramenti, etiam si verum sit, se exponere periculo non obtinendi illum, tamen, cum ille non sit tunc simpliciter necessarius ad salutem, et postea possit aliis viis suppleri, si forte tunc non obtineatur, non est illa sufficiens ratio mortalis culpæ.

6. *Mutare ritum ab Ecclesia præscriptum contra religionem est et grave peccatum ex suo genere.* — Tertio addendum est, non solum esse præceptum utendi in sacramentis conficiendis materia et forma essentialibus, sed etiam servandi eum modum, in tali materia et forma, quem Ecclesia præscripsit, vel universali ac recepta consuetudine observat; unde mutationem in hoc facere ex suo genere grave peccatum est. Ita sentiunt communiter Theologi, in 4, dist. 3; ubi Palud., quæst. 4, art. 3; Soto, dist. 4, quæst. 4, art. 8, circa finem. Exempla sunt, si quis omitteret missionem aquæ in consecratione sanguinis, vel in pane fermentato consecraret in Ecclesia Latina. Ratio est, quia in Ecclesia est potestas ad præcipiendum hujusmodi modum, seu accidentalem ritum, sicut ostensum est sectione

præced. Quod autem de facto hoc præceperit, constare potest, vel ex universali usu et consuetudine, vel ex Conciliorum aut Pontificum decretis, ut in particulari dicendum est juxta materiæ diversitatem. Denique quod hoc peccatum ex suo genere sit grave, patet, quia est contra virtutem religionis; unde in sua specie est sacrilegium; sacrilegium autem ex suo genere peccatum mortale est. Potest autem hoc peccatum esse veniale ex levitate materiæ, sicut alia peccata contra alias virtutes, quod tamen non contingit in mutatione essentiali, de qua in præcedenti assertionem locuti sumus, nam illa semper est gravis materia, cum ab illa pendeat tota substantia sacramenti; in accidentali vero ritu potest esse latitudo, quia etiam si in illo fiat mutatio, manet sacramentum, et tam parva esse potest, ut non censeatur res gravis. Ut, v. gr., si privatim baptizando, utatur lingua vulgari omissa Latina, vel si ex negligentia aliquantulum corrumpat formam servato sensu; nam hæc et similia levia sunt, dummodo scandalum absit, et contemptus, vel intentio introducendi novum ritum, vel damnandi aliquem usum Ecclesiæ; nam ex his circumstantiis fieret peccatum mortale, ut per se constat. His vero seclusis, levis illa mutatio ad summum erit venialis culpa. Quin potius tales possunt occurrere circumstantiæ, ut nullum peccatum sit; ut, si baptismus sit necessarius, et nullus adsit, qui sciat formam latinam proferre, nihil peccabit baptizando in lingua vulgari; nam cum hoc sit accidentale et leve, mutari potest ob gravem causam seu necessitatem. Atque eadem ratione, si quis sit lingua impeditus, ita ut non possit formam proferre, nisi aliquantulum corrumpendo illam, non peccaret, faciendo prout posset, dummodo in essentialibus sufficienter faceret. Merito tamen monet Palud., d. 3, quæst. 3, circa fin., eum, qui habet hujusmodi impedimentum, non esse facile assumendum ad ministerium sacramentorum, nisi res sit valde levis.

SECTIO III.

Utrum sacramentorum ministri teneantur esse in statu gratiæ, quando ea ministrant, et quomodo in hoc peccent.

1. Duobus modis contingit ministrari sacramentum: uno modo quasi per se, ut cum datur a ministro ex officio deputato et consecrato ad tale ministerium, et proprio ac so-

lemni ritu accommodato tali sacramento. Alio modo quasi per accidens, ut cum laicus baptizat in necessitate privatim, et solum ut necessitati subveniat. De priori modo dicemus in hac sectione, de alio vero in sequenti.

2. *Minister ex officio tenetur se ad gratiam præparare, ut sacramentum ministret.* — Dico ergo: qui ministrat sacramentum, ut minister, ex officio tenetur se ad gratiam præparare, ut sancte illud exerceat. Unde, si sciens, et videns, in statu peccati mortalis hoc faciat, mortaliter peccat. Conclusio est communis Theologorum, quos statim referam. Probatur primo ex Patribus: Dionys., c. 4, de Eccles. Hierar., sic ad Timoth. loquitur: *Ipsosque reverendissimos præsules pontificio jure monebis, munde ut munda contingant; et ep. 8, ad Demophil., circa medium: Nefas est (inquit), ea, quæ justa sunt, non secundum dignitatem, meritaque exequi; et infra: Ut mihi quidem videtur, audax nimium hujusmodi est, qui non veretur ea, quæ sunt divina, præter meritum exequi; et Gelas. Pap., ut habetur in c. Sacrosancta, 1, q. 1, et apud Ivonem, in 2 part. Decreti, cap. 90, et in 6 parte, cap. 110: Quomodo (inquit) ad divinum mysterium Spiritus invocatus adveniet, si sacerdos criminosis actionibus plenus esse probetur? Quibus verbis non intendit Pontifex negare, quin adsit Spiritus Sanctus ad conficiendum sacramentum, si sacerdos iniquus sit, sed negat advenire ad sanctificandum ipsum; docetque non solum sine fructu, sed etiam ad suam damnationem ita conficere. Præterea Nicol. I, ad consulta Bulgarorum, tit. 11, c. 5, et habetur in c. ultimo, 15, q. 8: *Mali (inquit) bona administrando, se tantummodo lædunt.* Loquitur autem de sacerdote adultero Eucharistiam ministrante; unde Greg., lib. 1, ep. 24, et habetur in c. Necesse est, 1, q. 1: *Necesse est (inquit) ut munda sit manus, quæ diluere sordes curat,* adducitque illud Isa. 52: *Mundi estote, qui fertis vasa Domini.* Hinc Greg. IX, in c. ult. de Temporibus ordinationum, dicit, *monendos esse sacerdotes iniquos, et sub interminatione divini judicii obtestandos, si non pœnituerint, ut in susceptis Ordinibus non ministrent.* Atque idem Pontifex, in c. ult. de Cohabit. Cler. et mulier., dicit, *quemlibet sacerdotem, pro mortali peccato, quoad se ipsum esse suspensum.* Non quia speciali Ecclesiæ censura affectus, seu impeditus sit; sed quia ratione sui status et peccati impeditus est, ne pro eo statu possit licite sacramenta ministrare. De*

qua re multa similia decreta habentur, 1, q. 1. Denique D. Augustinus multis in locis veritatem hanc docet ac confirmat: lib. 2 contra Parmen., c. 10: *Omnia sacramenta, cum ob sint indigne tractantibus, prosunt tamen per eos digne sumentibus.* Appellat tamen indigne tractare, in peccato mortali ea ministrare, ut ibidem explicat, et alia plura habet c. 2, 4, 5 et 11, et in enarratione Psal. 103, circa illa verba: *Qui tetigit aquis superiora ejus: Videant (inquit) quam rationem sint reddituri coram Deo, qui sanctis non sancte utuntur.* Quæ omnia referuntur, 1, q. 1, cap. Omnia, c. Per Esaiam, cap. Prophetavit. Unde idem Augustinus, lib. 4 de Trinit., c. 14, de Sacrificio loquens, inquit, *non posse rite offerri, nisi per sacerdotem sanctum et justum.* Dicit autem rite, id est, honeste et recte; nam valide, bene potest offerri sacrificium etiam ab injusto sacerdote; quod licet ipsi utile non sit, aliis potest prodesse. Atque in hanc sententiam congerit Augustinus testimonia veteris testamenti, quale est illud Isa. 66: *Facitorosus, qui sacrificat mihi vitulum, quasi qui canem occidit; et Levitici 21: Incensum et panes offerunt Deo, et ideo sancti erunt Deo suo; et cap. 22: Omnis, qui accesserit ad ea, quæ consecrata sunt, in quo est immunditia, peribit coram Domino; et Exod. 19: Sacerdotes, qui accedunt ad Dominum, sanctificentur, ne percutiat eos.* In quibus locis interdum est sermo de immunditia et sanctificatione legali; tamen ex eis sumi potest proportionale argumentum. Nam si ad ministranda legalia et imperfecta sacramenta, necessaria erat sanctitas et munditia legalis, ad ministranda spiritualia sacramenta, et habentia vim sanctificandi per gratiam, erit necessaria spiritualis ac vera sanctitas.

3. *De hoc esse naturale præceptum verisimilius.* — Ultimo reddenda est ratio hujus veritatis, ad quod necesse est explicare, an hoc præceptum sit positivum, vel naturale. Nam quod in Ecclesia sit hoc præceptum, dubitari non potest, ut constat ex decretis, et testimoniis adductis. Unde quamvis sola ratione probari non possit, dicendo, latum esse vel a Christo, vel ab Apostolis, et perpetua traditione servatum esse in Ecclesia, verisimilius tamen est, ex ipsa rei natura intrinsece consecutum esse, supposita talium sacramentorum, taliumque ministrorum consecratione; nam hoc ipso, quod talia sacramenta et tam sancta, vereque sanctificantia instituta sunt, et ad illa digne ministranda consecran-

tur sacerdotes, et specialem gratiam recipiunt, statim oritur obligatio ministrandi ea in statu gratiae. Hanc vero consecutionem dupliciter probat D. Thom. supra, quaest. 64, art. 6. Primo, quia huiusmodi minister se exhibet in illo ministerio tanquam divinum et animatum instrumentum ex officio ad huiusmodi munus deputatum; ergo tenetur se conformare principali agenti, ut sit sanctus, sicut ille sanctus est; alioqui gravem irreverentiam in eum committit. Secundo, quia, quantum est in se, contaminat sacramentum tractando illud tanquam rem prophanam, non dijudicans neque discernens pretiosum a vili, neque ministerium sacrum a communi et vulgari, ut in simili dixit Paulus, 1 ad Cor. 11.

4. *Objectio.* — *Solutio.* — Dices: hac ratione probaretur, esse peccatum quaecumque actionem sanctam exercere in peccato mortali. Respondetur, non esse aequalem rationem, tum quia non omnis bona actio est specialiter consecrata et sanctificata Deo, neque speciali titulo est actio ipsius Dei et instrumentum ejus ad sanctificandos homines, quae omnia in sacramentis reperiuntur. Tertia probatio addi potest, nam sacerdotes sunt specialiter consecrati ad hoc munus, et ad illud digne exercendum specialem gratiam recipiunt; ergo ex vi talis muneris et consecrationis oritur eis obligatio, digne ac sancte tractandi sacramenta, saltem quando illa ministrant ex officio. Dices: hac ratione probaretur, eum, qui post acceptum confirmationis sacramentum ad confitendam fidem accedit, teneri in gratia accedere, quia per sacramentum est specialiter consecratus ad id munus. Respondetur, quidquid sit an in eo casu aliunde oriatur haec obligatio, vel ratione periculi, vel propter difficultatem et rei gravitatem, tamen, quod ad praesens spectat, non est similis ratio, quia illa actio, quia est proprium opus hominis, non habet specialem sanctificationem, sicut actio sacramentalis. Item sacramentum confirmationis non dat, ut illa actio meritorie fiat primario ac per se, sed ut fideliter et constanter fiat. Quarto possumus a signo argumentari, quia in ministerio sacramentorum uti vase immundo est irreverentia propter indecentiam, quae tanta esse posset, ut fieret mortale peccatum; ergo cum indecentia et immunditia peccati mortalis sit infinite major, et concursus ministri sit propinquior, et excellentior, major irreverentia erit, eum exhibere in peccato mortali; est ergo hoc sacrilegium, et ex suo genere grave,

quod tanto erit majus, quanto iniquitas ministri major fuerit, et sacramentum dignius.

5. *Attractio per se non est satis ad hoc ministerium.* — Atque hinc sequitur, sacerdotem ministraturum sacramentum, si in peccato mortali prius sit, non satisfacere huic obligationi, habendo attritionem. Poterit quidem per ignorantiam excusari, si ad hoc ministerium accedat cum sola attritione, inculpabiliter existimans illam esse contritionem, nam talis ignorantia excusat a culpa; tamen re ipsa ac per se loquendo, tenetur ad veram contritionem, vel si attritionem solam in se agnoscat, tenetur confessionem praemittere, quia tenetur ita se disponere, ut gratiam consequatur. Quo fit, ut si huiusmodi minister hinc teneatur ex officio ministrare sacramentum, illinc vero ita sit peccato affectus, ut nolit statum illum relinquere, necessarium sit fore perplexum, ut quidquid faciat, peccaturus sit; nam si sacramentum ministret, erit sacrilegus; si non ministret, erit injustus, non solvendo sui officii debitum. Neque mirum, si, supposita malitia, perplexitas oriatur, quae simpliciter nulla sit, cum sit in potestate huiusmodi hominis exire a peccato. Neque est, quod aliquis ob rei difficultatem excusetur, quia contritio semper moraliter est possibilis cum divino auxilio, quod omnibus praesto est. Quod si aliquis ob pravam consuetudinem vel proximam occasionem, quam praemanibus habet, tam est obstinatus vel affectus peccato, ut vix possit resurgere, sibi imputet, et vel a ministerio sacramentorum absteineat, vel totam illam difficultatem vincat ac superet.

6. *Praemittere confessionem, non est simpliciter necessarium ad hoc ministerium.* — Sed quaeret aliquis primo, an sit praecipuum praemittendi confessionem ante hoc ministerium, quando praecedat conscientia peccati mortalis. Aliqui affirmant, ut Marsil., in 4, quaest. 12, art. 1, part. 5, et insinuat Palud., d. 5, q. 2, circa finem, ante solutiones argumentorum. Et suaderi potest, quia sacerdos tenetur ministrare sacramentum in statu gratiae; ergo tenetur moralem diligentiam facere, ut in eo statu constitutur ad hoc ministerium; huiusmodi autem diligentia fit per confessionem, quam qui omittit videtur sese exponere periculo ministrandi in peccato mortali. Respondetur, esse hoc optimum consilium, non tamen esse simpliciter necessarium praecipuum, si sola ratio ministrandi sacramentum interveniat; hoc enim praecipuum non est divinum

positivum, quia neque ex Scriptura habetur, neque ex traditione; non est etiam Ecclesiasticum, quia nullum est de hac re scriptum decretum; neque etiam ex consuetudine colligi potest; neque etiam est naturale, ita ut ex sola institutione sacramentorum et ministrorum possit sufficienti ratione colligi. Nam moralis diligentia, quam tenetur minister praemittere, ut se ad gratiam praeparet, sufficienter fit per contritionem, et quamvis major sit illa, quae fit per confessionem simul cum contritione, tamen non est cur obligemus illum ad summam diligentiam, cum illa prior sufficiat ad excludendum morale periculum, si homo bona fide procedat, et quod in se est, faciat. Et confirmatur, quia non est minor obligatio in recipiente sacramenta viorum accedendi in gratia, et tamen ex sola hac obligatione naturali non tenetur confessionem praemittere, sed haec obligatio est singularis in Eucharistia propter proprium et speciale praecipuum in illo sacramento impositum, ut suo loco videbimus. Et propter hanc causam addidi illam limitationem, si sola ratio ministrandi sacramentum interveniat; quia sacerdos ad conficiendam Eucharistiam tenetur confessionem praemittere, non tam propter activum ministerium (ut sic dicam), quam quia communicaturus est. Unde si solum exerceat ministerium dispensandi Eucharistiam ex praeseconsecratis, non erit necessarium praemittere confessionem, sed contritio sufficit. Atque hanc sententiam docent omnes auctores statim referendi.

7. *An duo peccata committat, qui ministrat in peccato.* — Queri ulterius potest circa eandem assertionem, an is, qui ministrat sacramentum in peccato mortali, committat duo peccata. Unum omissionis, quatenus non committitur, ad quod videtur teneri ex praecipuo affirmativo; alterum commissionis, quatenus injuriam facit sacramento, illud in eo statu ministrando, quod videtur esse contra praecipuum negativum. Respondetur, unicum tantum sacrilegii peccatum committere, quia tunc non habet proprie et absolute affirmativum praecipuum poenitendi, neque illa obligatio habendi contritionem tunc oritur ex virtute poenitentiae, sed religionis, quae obligat ad digne tractanda sacramenta. Est autem peccatum illud, proprie loquendo, peccatum commissionis, quia est indigna et sacrilega ministratio sacramenti; ommissio autem poenitentiae, quae ibi intervenit, non habet per se suam malitiam, sed est tantum circumstantia

actus mali et privati circumstantiis debitis. Ita docent recentiores auctores, qui hanc questionem attigerunt, Dominicus Soto, in 4, dist. 17, quaest. 2, art. 6, concl. 4, circa finem; Petr. Soto, lectio. 13, de Necessitate poenitentiae; Navarrus, in Summa, cap. 22, num. 3, et de Poenitentia, dist. 5, in princip. Annot. circa 3 part. gloss., nu. 34; Cano, relect. de Poenit., part. 4, non longe a fine, qui aliter loquitur de suscipiente Eucharistiam; sed haec exceptio ad praesentem disputationem non spectat.

8. *An, qui exercet actum sui Ordinis in peccato peccet mortaliter.* — Tertio quaeri etiam hic obiter solet, utrum diaconus, vel subdiaconus peccet mortaliter exercendo actum sui Ordinis in peccato mortali. Atque idem quaeri potest de quocumque ministro consecrato ad aliquod sacrum ministerium, illudque in peccato mortali exercente. In quo dubio D. Thom. in 4, dist. 24, quaest. 1, art. 3, quaest. 5, generalem statuit regulam, scilicet peccare mortaliter eum, qui aliquod sacrum officium, quod sibi ex ordinatione competit, in peccato mortali exequitur, quia indigne tractat res sacras, et sacrilegium committit; sacrilegium autem ex suo genere mortale peccatum est. Sed, ut a clarioribus incipiamus, in inferioribus quatuor Ordinibus probabilius ac fere certum est, per se loquendo, non esse peccatum mortale, actus illorum Ordinum in peccato mortali exercere. Primo, quia illa materia levis est, quia licet illi actus sint aliquo modo sacri, tamen sunt valde remoti a proprio ac perfecto actu sacrificandi, vel ministrandi sacramenta, ad quem finem ordinantur. Secundo, quia non satis constat, omnes illos Ordines esse vera sacramenta, sed probabilis opinio est, tantum esse quaedam sacramentalia. Unde Soto statim citandus etiam a culpa veniali excusat huiusmodi actum; quod fortasse frequenter ita verum est ex ignorantia, vel inadvertentia naturali; per se tamen nonnulla videtur esse illa irreverentia, quando hoc ministerium fit publico et solemniter ritu, tanquam a publico Ecclesiae ministro; hoc enim modo est proprie actus Ordinis, ad quem est minister consecratus, et ideo non videtur posse omnino excusari a culpa, qui hoc ministerium indigne exercet in peccato mortali. Quod vero addunt Sylvest. et Angel. statim citandi, peccare mortaliter clericum, qui tangit res sacras in peccato mortali, ut calicem, corporalia, etc., quoniam indigne utitur officio suo; hoc (in-

quam) incredibile est, secluso contemptu, vel scandalo, aut alia simili extrinseca circumstantia, quia illa est materia levis, et nullum potest afferri præceptum, unde hæc tanta malitia colligatur, ut infra etiam dicemus de Eucharistia tractantes.

9. *Quid de diacono et subdiacono dicendum.*

— De aliis vero duobus ministeriis diaconi et subdiaconi est major dubitatio; nam multi existimant hos peccare mortaliter canendo Epistolam vel Evangelium solemniter in peccato mortali. Ita tenet Angelus, verbo Clericus, 8, n. 4; Sylvester, verbo Clericus, 2, n. 2; et idem sentit Cajetanus, 2. 2, quæst. 60, art. 2, in fine. Fundamentum est, quia illud ministerium est grave, et proxime accedit ad sacrificium, et ad illud digne exercendum datur specialis gratia per sacramentum. Unde quo hæc omnia majora sunt in diaconatu, quam in subdiaconatu, eo in illo erit hæc sententia verisimilior, atque ita diaconis specialiter dicitur primæ ad Timoth. 3, ut ministrent, nullum crimen habentes; et huic sententiæ favere videtur c. ult. de Temporalibus ordinationum, supra citatum, ubi generaliter prohibentur clerici iniqui in susceptis Ordinibus ministrare. Quod maxime intelligendum videtur de clericis in sacris ordinatis, ut colligi potest ex Greg., lib. 2, ep. 4, cap. 83, alias ep. 44, et habetur c. ult., d. 33, ubi sic dicitur: *Si in sacro Ordine constitutus, ejus (id est concubinæ) permistione esse reclusis maculatum, sacerdotii honore deposito, ad ministrandum nullo modo præsumas accedere.* Atque hæc sententia probabilis est, et non facile contemnenda. Nihilominus contrariam tenet Soto, in 4, dist. 4, quæst. 3, art. 6, et dist. 24, quæst. 1, art. 4, circa finem; putat enim, illam materiam non esse adeo gravem, quoniam illa actio, quæ in hoc ministerio exercetur, non est illo speciali modo consecrata, et sanctificata, quo sunt actiones sacramentorum. Et hæc posterior sententia practice etiam probabilis est et secuta, atque in rigore vera, quia ubi non constat de præcepto, non est facile imponenda obligatio sub peccato mortali; hic autem non constat de præcepto positivo. Nam illud caput ult. de Temp. ordination. non condit circa hoc novam legem positivam, sed tantum explicat naturalem, dum ait, monendos esse hujusmodi malos sacerdotes, et sub interminatione divini iudicii obtestandos, ut in susceptis Ordinibus non ministrent. Quanta vero et quam gravis sit hæc transgressio, ibi non explicatur, sed

ex objecto et materia dijudicanda relinquitur. At vero hæc materia, de qua agimus, non videtur esse adeo gravis, ut ex natura rei censenda sit injuria, vel sacrilegium grave, hujusmodi actionem in peccato mortali exequi. Præsertim si semel tantum aut iterum hoc fiat sine scandalo, aut contemptu. Nam si quis animum habeat diu vel frequenter solemniter ministrandi in his Ordinibus sacris in statu mortalis peccati, vel si hanc consuetudinem habeat, ita ut hujusmodi animum moraliter habere censeatur, non esset excusandus facile a peccato mortali, quia illud objectum ita sumptum videtur satis grave, et illa consuetudo vel propositum videtur oriri ex quodam contemptu formali aut virtuali, et hoc saltem videtur indicari in citato capitulo.

10. *De eo, qui exercet aliqua sacramentalia in peccato, quid censendum.* — Atque hinc constat, quid dicendum sit de presbytero vel Episcopo, non quidem administrante sacramenta, nam de hoc jam dictum est, sed exercente aliqua sacramentalia, ut de Episcopo, v. gr., dante primam tonsuram, vel consecrante Ecclesiam, aut vestes sacras benedicente, et similia. De quibus nihil invenio quod satis certum sit; nec doctores satis distincte hoc definiunt. Aliqui vero eorum aliquid attingunt. Medina enim Cod. de Pœnitentia, tract. 4, quæst. 6, circa finem, dicit, peccare mortaliter Episcopum, qui conficit Chrisma, benedicit oleum, aut consecrat Ecclesiam in peccato mortali, quia illæ actiones videntur graves, et duæ priores videntur quodammodo sacramentales, quatenus per eas sacra- tur materia sacramenti. Nihilominus per se loquendo, ac secluso contemptu, de quo paulo antea loquebar, in hujusmodi actionibus non intervenit peccatum mortale, sed veniale. Unde D. Thomas, hic, art. 6, quæst. 64, solum de ministerio sacramentorum, dicit esse peccatum mortale illud exercere in statu peccati mortalis; et in solutione ad 4, reddit specialem causam, quia illæ actiones sunt singulari modo consecratæ. Atque ita explicat hanc doctrinam Cajetanus, tom. 2 opuscul., tract. 10, atque in eandem inclinatur Soto, loco supra citato. Nam cum aliæ actiones, præter sacramenta, non sint ad sanctificationem per gratiam proxime ordinatæ, neque in eis se exhibeat sacerdos, ut minister Dei sanctificantis animam, non est tam gravis causa et ratio exigendi internam animæ sanctitatem ad eas exercendas; ergo illas in peccato efficere, ex parte materiæ, non videtur esse grave sacrilegium.

11. *An concionans in mortali, peccet mortaliter.* — Hinc vero expediri solent hoc loco similes dubitationes breves, nimirum an peccet mortaliter concionator, verbum Dei prædicans in mortali, vel Prælati corrigens subditum, vel iudex proferendo sententiam in eodem statu. Et ratio dubitandi est, nam Augustinus, lib. 2 contra Parmen., c. 44, in hac obligatione videtur facere pares, ministrum sacramentorum et ministrum Verbi Dei; unde D. Thomas, in 4, d. 19, quæst. 2, art. 2, quæst. 2, ad quartum, differentiam constituit inter Doctorem seu Lectorem Scripturæ et prædicatorem Verbi Dei, quod ille non peccat mortaliter, etiamsi in peccato mortali suum munus exerceat, nisi fortasse per accidens ratione scandali, quando est peccator publicus; hic vero mortaliter peccat concionando in peccato mortali, etiamsi si peccatum sit occultum. Et hanc sententiam sequutus est Cajetanus hic, quæst. 64, art. 6. Et ratio ejus est, quia munus prædicandi per se est annexum Ordini, et præcipue consecrationi Episcopali, nam licet ab aliis interdum exercetur, non tamen ex officio. Unde a laicis exerceri non potest, nisi ex dispensatione vel ob necessitatem; est ergo actio illa annexa Ordini; et alioqui est gravissima, et in ea præcipue operatur homo, ut Spiritus Sancti organum; ergo gravis videtur fieri injuria Spiritui Sancto, tantum munus in peccato mortali obeundo. Nihilominus dicendum est, hoc non esse peccatum mortale per se loquendo; sic D. Thomas, 2. 2, quæst. 33, art. 5, dicit, non peccare mortaliter Prælatum, qui subditum ob peccatum non mortale corrigit, cum ipse vel eodem vel alio simili ligatus sit, retractans quod docuerat in quarto, loco supra citato; et quæst. 60, art. 2, ad 3, negat, peccare mortaliter Judicem Ecclesiasticum, qui in statu peccati mortalis iudicium dicit, vel alios actus jurisdictionis exercet, qui non sunt speciali consecratione sanctificati. De actu vero prædicationis nunquam D. Thomas expresse retractavit quod in quarto docuit; a paritate autem rationis credi potest ita sensisse. Quod tandem opinatus est Cajetanus, in dicto opusc. 10, tom. 2, et idem tenet Sot., in 4, dist. 4, quæst. 5, art. 6, et Medina dicto Codice de Pœnitentia, tract. 4, quæst. 5. Ratio autem est sæpe insinuata, quia nulla est lex positiva divina, vel humana, in qua possit hujusmodi obligatio fundari; neque etiam sola naturali ratione satis convinci potest; nam in primis munus præ-

dicandi, licet maxime pertineat ad pastores animarum, quia ratione officii et jurisdictionis ex divino præcepto habent hanc curam et obligationem, ut indicavit Concil. Trident., sess. 23, cap. 1, de Reform., tamen proprie non est actus alicujus Ordinis, sed solum est quædam actio honesta, quæ ex suo genere pertinere potest ad charitatem, vel misericordiam, vel etiam ad justitiam; potest autem actio exterior, etiam si ex objecto sit optima et honestissima, sine peccato exerceri ab homine existente in habituali peccato. Nam, quod persona operans sit in gratia, non est circumstantia talis actionis, nisi quando speciali modo est sanctificata et consecrata, ut de ministerio sacramentorum dictum est. Atque hæc ratio eodem modo procedit de actu corrigendi, judicandi, ac similibus. Hæc autem doctrina intelligenda est per se, ac præcise ex vi talis status; nam per accidens intervenire potest peccatum mortale, vel ratione scandali, quando peccatum est publicum, ratione cujus Verbum Dei quodammodo fit contemptibile et inefficax, nam exemplum magis movet, quam verbum; vel etiam ratione contemptus, ut si quis ex contemptu Verbi Dei, et fructus ejus, pro nihilo ducat in eo statu prædicare; vel denique si tale peccatum non solum sit defectus ipsius personæ, sed etiam redundet et influat in ipsum actum prædicationis, abutendo concione (ut Cajetanus inquit) tanquam prophana declamatione, in qua doctrina fere conveniunt citati auctores.

SECTIO IV.

Utrum qui ministrat sacramentum, cum non sit ad hoc munus ex officio deputatus, teneatur illud ministrare in statu gratiæ.

1. *Probatur hæc sententia primo.* — Prima sententia affirmat, esse hujusmodi præceptum et obligationem, atque adeo peccare mortaliter eum, qui quavis occasione, aut quovis modo sacramentum quodlibet in peccato mortali ministrat. Ita refert Durand., in 4, dist. 5, quæst. 2, num. 6, qui licet dicat, durum esse, hanc obligationem imponere, solum tamen videtur excusare hujusmodi ministrum quando necessitas est in causa, ut ipse non advertat statum conscientiæ suæ. Quæ ratio communis est cuilibet ministro consecrato, etiam ex officio ministranti, unde non tollit obligationem per se; atque in hoc videtur etiam inclinare Palud. ibi, quæst. 2, art. 2;